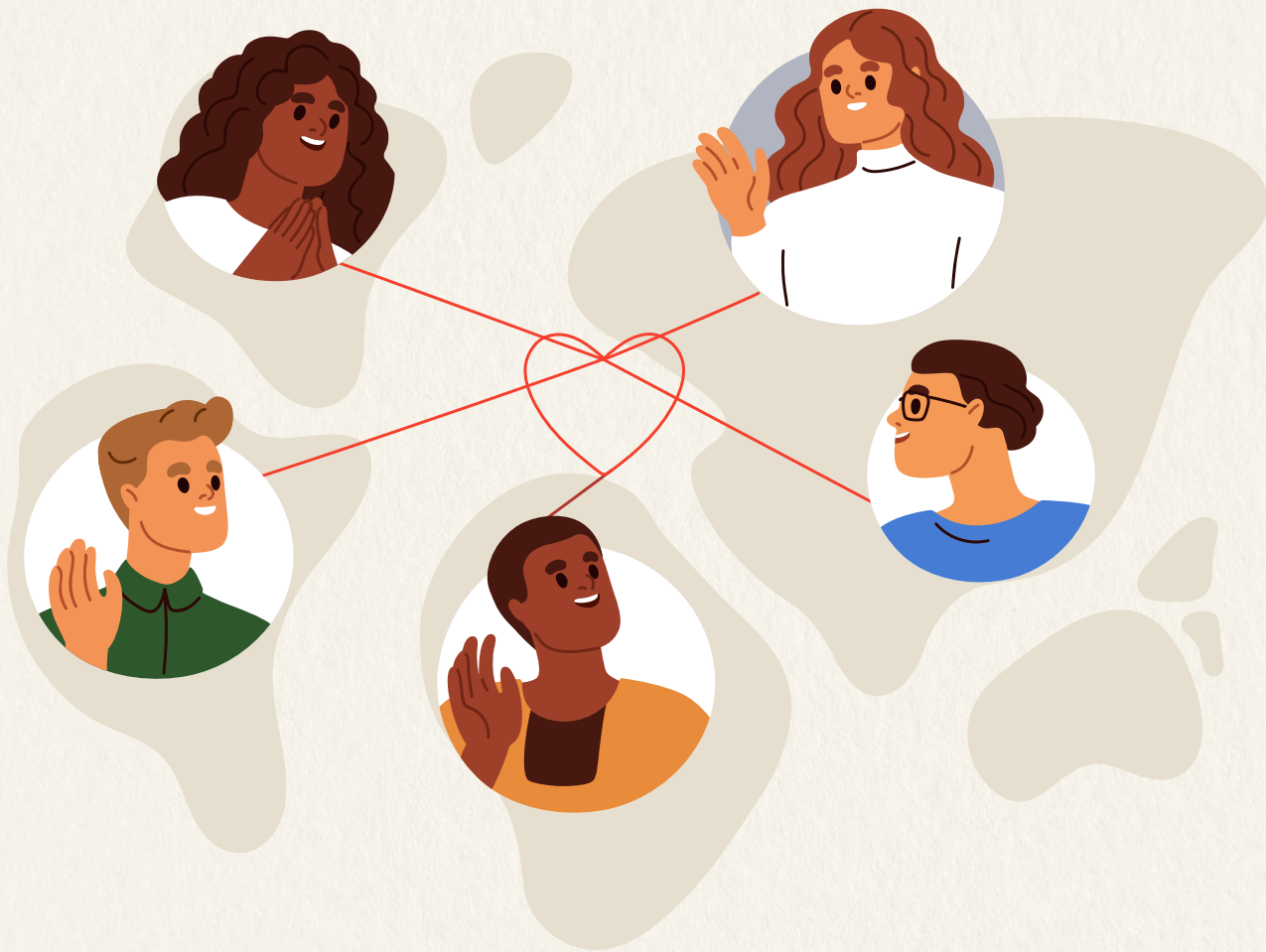

CONNEX

Komunitný **MANUÁL** PRE INTEGRÁCIU

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Pod'akovanie

Komunitný integračný manuál bol vyvinutý v rámci projektu CONNEX.

Názov projektu: Posilňovanie komunitných väzieb a kultúrnej integrácie prostredníctvom umenia pre migrantov a miestnych obyvateľov (skratka: CONNEX)

Číslo projektu: 2024-2-EE01-KA210-ADU-000286351

Dátum vydania: 6. jún 2025

Partneri a spolupracovníci:

SATU MTÜ
info@satu.ee

Spoločná cesta – fórum pre dialóg, o. z.
info@spolocnacesta.sk

DUNAJ INSTITUTE DIALOGU
info@dialoginstitute.pl

Tento projekt bol financovaný s podporou Európskej komisie. Tento dokument odzrkadľuje výlučne názory partnerov a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v ňom obsiahnutých.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Upozornenie

PodĎakovanie: táto príručka bola vypracovaná v rámci projektu ERASMUS+ „Malé partnerstvá v oblasti vzdelávania dospelých“ (KA210-ADU) s názvom „Posilňovanie komunitných väzieb a kultúrnej integrácie prostredníctvom umenia pre migrantov a miestnych obyvateľov“, financovaného Európskou komisiou na základe grantovej dohody č. 2024-2 EE01-KA210-ADU-000286351.

Projekt trvá 15 mesiacov a táto publikácia bola vydaná 15. mája 2025. Realizácia tohto projektu bola možná vďaka spoločnému úsiliu našich partnerov:

- SATU (EST)
- CESTA (SK)
- DUNAJ (PL)

Osobitné poďakovanie patrí pracovníkom s mládežou a facilitátorom, ktorí vniesli svoju kreativitu, príbehy a pohľady do každého kroku prípravy tejto príručky.

Upozornenie

Podpora Európskej komisie pri vydaní tejto publikácie neznamena, že Komisia súhlasí s jej obsahom, ktorý odzrkadľuje výlučne názory partnerov, a Komisia nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií v nej obsiahnutých.

Oznámenie o autorských právach

Táto licencia umožňuje používateľom šíriť, kombinovať, upravovať a ďalej rozvíjať tento materiál v akomkoľvek médiu alebo formáte výlučne na nekomerčné účely, za predpokladu, že bude uvedený pôvodný zdroj. Akékoľvek úpravy musia byť zdieľané za rovnakých licenčných podmienok. Ak použijete alebo upravíte obsah tejto publikácie, uveďte prosím nasledujúce vyhlásenie:

„Tento obsah bol vypracovaný s využitím materiálov z projektu CONNEX Posilňovanie komunitných väzieb a kultúrnej integrácie prostredníctvom umenia pre migrantov a miestnych obyvateľov (číslo projektu: 2024-2-EE01-KA210-ADU 000286351).“

Všetky vizuálne prvky použité v tejto publikácii pochádzajú od partnerov, zúčastnených inštitúcií alebo zo služby Canva.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Obsah

5

O projekte

6

Modul 1

Úvod do organizovania inkluzívnych komunitných podujatí

10

Modul 2

Rozvíjanie kultúrnej citlivosti a povedomia

15

Modul 3

Podporovanie susedských vzťahov

21

Modul 4

Umenie ako nástroj sociálnej integrácie

27

Modul 5

Organizovanie kultúrnych a tradičných slávností

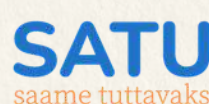
34

Modul 6

Dobrovoľnícke projekty prostredníctvom umenia a kultúry

Co-funded by
the European Union

O projekte

Cieľom tohto projektu je uľahčiť úspešnú integráciu utečencov do ich nových komunít a zároveň posilniť vzťahy v susedstve. Organizovaním rôznych inkluzívnych aktivít a kultúrnych výmen sa snažíme podporiť novoprišlých pri adaptácii na nové prostredie a zároveň posilniť pocit spolupatričnosti medzi všetkými obyvateľmi. Prostredníctvom týchto snáh sa snažíme vytvoriť súdržnejšie a podporujúcejšie prostredie, ktoré prijíma rozmanitosť a podporuje vzájomný rešpekt.

Ciele:

1. Pomáhať migrantom a utečencom usadiť sa v nových komunitách prostredníctvom podpory zmysluplných interakcií a budovania silných väzieb medzi miestnymi obyvateľmi a novoprišlými.
2. Využívanie umeleckých a kultúrnych podujatí na spájanie ľudí, aby sa všetci mohli lepšie porozumieť a cítili sa ako súčasť komunity.
3. Ponúkať školenia pre migrujúcich pracovníkov o tom, ako organizovať komunitné podujatia, so zameraním na kultúrne povedomie, plánovanie a zapájanie miestnych obyvateľov.
4. Vytváranie príležitostí na kultúrnu výmenu prostredníctvom praktických workshopov, kde sa môžu migranti a miestni obyvatelia stretávať, oslavovať tradície a posilňovať komunitné väzby.
5. Vytvorenie súboru nástrojov pre komunitnú integráciu, plného praktických nápadov založených na umení pre podujatia, ktoré pomáhajú migrantom a miestnym obyvateľom nadväzovať kontakty a spolupracovať.
6. Šírenie informácií o tom, prečo je kultúrna rozmanitosť a integrácia dôležitá, prostredníctvom vytvorenia videa, ktoré predstavuje úspešné príklady budovania silnejších a prepojenejších susedstiev.

Zoznam modulov:

Modul 1 Organizácia inkluzívnych komunitných podujatí, vypracovaný organizáciou CESTA.

Modul 2 Rozvíjanie kultúrnej citlivosti a povedomia, vypracovaný organizáciou SATU.

Modul 3 Podporovanie susedských vzťahov, vypracovaný organizáciou DUNAJ.

Modul 4 Umenie ako nástroj sociálnej integrácie, vypracovaný organizáciou DUNAJ.

Modul 5 Organizovanie kultúrnych a tradičných slávností, pripravila CESTA.

Modul 6 Dobrovoľnícke projekty prostredníctvom umenia a kultúry, pripravila SATU.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

MODUL 1

Organizácia inkluzívnych komunitných podujatí

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Komunitné podujatia

majú silu formovať to, ako ľudia vnímajú samých seba a jeden druhého. Vytvárajú podmienky pre priateľstvo, dialóg, spoluprácu a spoločné spomienky. Pre migrujúcich pracovníkov a novoprišlých môžu byť takéto podujatia prvým krokom k tomu, aby sa cítili ako doma. Tento modul je koncipovaný ako východiskový bod – široký úvod do hodnôt, princípov a formátov, ktoré stoja za plánovaním inkluzívnych podujatí.

Zdroj: Spoločná cesta

Namiesto toho, aby sa tento modul zameriaval na jeden konkrétny typ aktivity, poskytuje prehľad o piatich rôznych druhoch podujatí, ktoré môžu pomôcť posilniť väzby medzi migrantmi a miestnymi komunitami. Tieto podujatia nemajú byť **dokonalými vzormi, ale flexibilnými a prispôsobiteľnými nápadmi**, ktoré sa môžu rozvíjať v rôznych kontextoch. Dúfame, že keď sa zoznámite s týmito rôznymi typmi aktivít, inšpirujú vás k vytváraniu vlastných inkluzívnych stretnutí – veľkých či malých, formálnych či neformálnych, plánovaných či spontánnych.

Inklúzia

V tejto príručke inklúzia znamená viac než len pozvať každého. Znamená to dôkladne premýšľať o prístupnosti, zastúpení a emocionálnej bezpečnosti. Znamená to uznať a oceniť jedinečné príspevky, ktoré prináša každý človek, a vytvárať priestory, kde ľudia nie sú len prítomní, ale skutočne sa zapájajú. V nasledujúcich piatich moduloch nájdete rôzne prístupy k budovaniu inkluzívnej komunity.

Zdroj: Spoločná cesta

Každý modul sa zameriava na konkrétny typ podujatia alebo aktivity a ponúka nielen popisy, ale aj hlbšie úvahy o teórii a účele každého formátu. Tu je prehľad toho, čo vás čaká:

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Modul 2: Rozvíjanie kultúrnej citlivosti a povedomia

Tento modul skúma, ako môžu podujatia zamerané na spoločný stôl vytvoriť priestory pre výmenu názorov založené na vzájomnom rešpektovaní. Na príklade vianočného workshopu o zdobení ukazuje, ako môžu spoločné kultúrne rituály pomôcť účastníkom objaviť spoločné základy a zároveň sa dozvedieť o rozdieloch. Účastníci z migračného aj miestneho prostredia sa zapájajú rovnakou mierou, pričom sa podporuje pocit príslušnosti a spoločná tvorba.

Modul 3: Podporovanie susedských vzťahov

Každodenné gestá, ako je spoločné stolovanie alebo vzájomné pozdravy, môžu mať veľký vplyv na budovanie komunity. Tento modul sa zameriava na neformálne podujatia, ako je iniciatíva „Spoznaj svojho suseda“, kde malé prejavy pohostinnosti vedú k veľkým výsledkom. Prostredníctvom aktivít, ako je ponúkание tradičných jedál, príprava malých darčiekov alebo organizovanie stretnutí pod šírým nebom, sú migranti povzbudzovaní, aby prevzali iniciatívu pri vytváraní zmysluplných vzťahov vo svojom susedstve.

Modul 4: Umenie ako nástroj sociálnej integrácie

Umenie umožňuje ľuďom vyjadriť sa bez slov a tento modul skúma, ako sa kreativita môže stať mostom medzi kultúrami. Zdôrazňuje inkluzívne umelecké workshopy, kde účastníci vyjadrujú svoje emócie a príbehy prostredníctvom praktických výtvarných činností. Či už ide o maľovanie podtáckov alebo spoločné navrhovanie verejného umenia, tieto spoločné snahy podporujú empatiu a vzájomné uznanie. Umenie sa stáva spoločným jazykom inklúzie.

Modul 5: Organizovanie kultúrnych a tradičných slávností

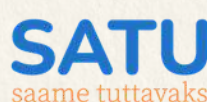
Verejné oslavy kultúrneho dedičstva môžu posilniť väzby v komunite. Tento modul predstavuje modely organizovania väčších podujatí zameraných na verejnosť, ktoré oslavujú rozmanitosť – napríklad kultúrne festivaly alebo oslavy štátneho sviatku. Účastníci sa naučia, ako zabezpečiť spravodlivé zastúpenie, koordinovať logistiku a podporovať zvedavosť založenú na rešpekte. Podujatia ako tieto sa stávajú silnými platformami pre zviditeľnenie a zdieľanie toho, čo máme spoločné.

Modul 6: Dobrovoľnícke projekty prostredníctvom umenia a kultúry

V tomto záverečnom module sa zameriavame na fotografické výstavy a kreatívne projekty, ktoré dávajú priestor osobným skúsenostiam. Migranti aj miestni obyvatelia sú vyzvaní, aby sa zamysleli nad tým, čo pre nich dané miesto znamená – prostredníctvom fotografie, rozprávania príbehov alebo symbolických prejavov komunitnej účasti. Tieto spoločné projekty nielen vytvárajú krásu, ale aj posilňujú dôveru, budujú siete a zviditeľňujú skryté príbehy, ktoré formujú naše komunity.

Co-funded by
the European Union

Každý z týchto modulov má svoje vlastné zameranie, štruktúru a súbor nástrojov. Spája ich presvedčenie, že komunity sú najsilnejšie, keď sa budujú spoločne – **s starostlivosťou, zvedavosťou a vzájomným rešpektom.**

Rozhodli sme sa do tohto prvého modulu nezahrnúť konkrétne aktivity ani prípadové štúdie. Namiesto toho táto úvodná časť ponúka víziu a štruktúru: päť typov podujatí, päť spôsobov, ako vytvárať zmysluplné stretnutia, päť prístupov k budovaniu inkluzívnych komunít. Podrobnosti prídu neskôr – **ale správny prístup začína práve tu.**

Ako budete postupovať v tejto príručke, odporúčame vám čítať každý modul s otvorenou myslou a odhodlaním. Predstavte si, ako by sa tieto modely dali prispôbiť vašim vlastným podmienkam. Zamyslite sa nad potrebami vašej komunity, jej rytmom a príbehmi. Nemusíte robiť všetko presne tak, ako je to opísané. Najdôležitejší je váš zámer – spájať ľudí spôsobmi, ktoré sú plné rešpektu, ústretovosti a ľudskosti. **Dúfame, že táto príručka poslúži nielen ako zdroj informácií, ale aj ako pozvánka: organizovať podujatia, na ktorých sa každý cíti, že tam patrí.**

Zdroj: Spoločná cesta

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

MODUL 2

Rozvíjanie kultúrnej citlivosti a povedomia

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Úvod

Tento modul s názvom Budovanie kultúrnej citlivosti a povedomia je navrhnutý tak, aby pomohol účastníkom rozvíjať vedomosti, postoje a zručnosti potrebné na to, aby mohli s rešpektom a efektívne komunikovať naprieč kultúrnymi rozdielmi. V dnešných rozmanitých komunitách je kultúrna citlivosť kľúčovou kompetenciou pre vytváranie inkluzívneho prostredia, v ktorom sa každý cíti ocenený, pochopený a v bezpečí.

Modul využíva praktický, interaktívny prístup – napríklad prostredníctvom sezónnych alebo tradičných workshopov – na preskúmanie toho, ako kultúrne presvedčenia, hodnoty a správanie ovplyvňujú spôsob, akým ľudia komunikujú, oslavujú a spolupracujú. Účastníci sa naučia rozpoznávať kultúrne predpoklady (svoje vlastné aj cudzích), zamýšľať sa nad predsudkami a precvičovať empatiu. Modul podporuje lektorov, dobrovoľníkov, pedagógov a komunitných pracovníkov pri vytváraní prostredia, v ktorom je kultúrna rozmanitosť vnímaná ako sila, a nie ako prekážka.

Teoretické rámce

Koncepcia kultúrnej citlivosti vychádza z teórie interkulturalizmu, ktorá kladie dôraz na zmysluplnú interakciu medzi ľuďmi z rôznych kultúrnych prostredí. Namiesto podporovania asimilácie interkulturalizmus podporuje vzájomné učenie sa a prispôsobovanie prostredníctvom otvoreného dialógu a zdieľania skúseností. Z tohto pohľadu nie je kultúrna citlivosť pasívnou toleranciou, ale aktívnym procesom porozumenia druhým pri kritickom zamyslení sa nad vlastným kultúrnym pohľadom.

Z hľadiska rozvoja komunity je budovanie kultúrnej citlivosti kľúčové pre posilňovanie sociálneho kapitálu, najmä pre mostný kapitál – dôveru a spoluprácu medzi rôznorodými skupinami. Vývojový model medzikultúrnej citlivosti (DMIS) sociológa Milтона J. Bennetta ponúka užitočný rámec: identifikuje fázy, ktorými ľudia prechádzajú, keď sa stávajú medzikultúrne kompetentnejšími, od popierania odlišností až po integráciu rôznych perspektív. Tento modul uplatňuje tieto poznatky v praktickom prostredí a podporuje rast prostredníctvom interakcie, empatie a spoločnej tvorby.

Zdroj: Bennett, M. J. (2017). Development model of intercultural sensitivity. In Kim, Y. (Ed.), International Encyclopedia of Intercultural Communication. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Podujatie: Vianočný workshop zdobení

Táto aktivita pozýva migrantov a miestnych obyvateľov, aby sa zišli a spoločne vytvorili zimné alebo vianočné dekorácie v inkluzívnom a prívetivom prostredí. Namiesto zamerania sa na náboženské aspekty workshop zdôrazňuje univerzálne hodnoty, ako sú teplo, svetlo, spolupatričnosť a kreativita.

Účastníci z rôznych kultúrnych prostredí zdobia spoločný komunitný priestor a zároveň si vymieňajú príbehy a tradície súvisiace so zimnými oslavami. Vytváranie dekorácií sa stáva zmysluplným spôsobom, ako objavovať kultúrne rozdiely, rozpoznávať spoločné hodnoty a podporovať dialóg založený na vzájomnom rešpektovaní. Táto aktivita podporuje rozvoj kultúrnej citlivosti tým, že využíva umenie a spoločné zážitky ako most medzi komunitami.

Ako to využiť

Túto aktivitu je možné využiť ako praktický úvod do školenia o kultúrnej citlivosti. Podnecuje účastníkov k tomu, aby:

- Objavovať svoje vlastné kultúrne zvyky
- Zoznámiť sa s tradíciami iných
- Premýšľať o symboloch, zvykoch a emocionálnych asociáciách spojených so sviatkami a ročnými obdobiami

Lektori ju môžu využiť ako úvod k širšiemu medzikultúrnemu vzdelávaniu alebo ako samostatnú aktivitu na budovanie komunity.

Časový plán

Privítanie a úvod (10 minút):

- Krátka prednáška o tom, ako sviatky a výzdoba majú v rôznych kultúrach odlišné významy.
- Účastníci sú vyzvaní, aby sa zamysleli nad zimnými tradíciami vo svojom vlastnom kultúrnom kontexte.

Tvorivá dekoratívna aktivita (45–60 minút):

- K dispozícii sú materiály (papier, šišky, látky, trblietky, fixky).
- Účastníci vytvárajú ozdoby a v malých skupinách si vymieňajú osobné príbehy.

Rozprávanie príbehov o symboloch a výmena (20 minút):

- Skupiny predstavia svoje ozdoby a príbeh alebo význam, ktorý sa za nimi skrýva.
- Lektori ich prepoja so širšími témami inklúzie a rozmanitosti.

Reflexia a skupinová fotografia (10 minút):

- Záverečný kruh, v ktorom každý účastník zdieľa jeden postreh alebo nový pohľad. Možnosť vystaviť dekorácie na verejnom mieste.

Názov aktivity: Vianočný workshop zdobenia

Typ aktivity

- Komunitný umelecký workshop
- Sezónna kultúrna výmena
- Zážitkové učenie

Cieľová skupina

- Migranti a utečenci
- Miestni obyvatelia
- Dobrovoľníci, pedagógovia a pracovníci s mládežou
- Komunitné skupiny s rôznym vekom a rôznym sociálnym zázemím

Kedy použiť tento model?

Počas decembra, v období Vianoc alebo iných kultúrne významných zimných sviatkov.

Potrebné materiály

- Recyklované a výtvarné materiály (papier, šišky, filc, nožnice, lepidlo atď.)
- Stoly a stoličky
- Tichá hudba v pozadí (voliteľné) Výstavný priestor alebo stena na ozdoby
- Teplé nápoje/občerstvenie (na podporu neformálnych vzťahov)

Zameranie na zručnosti

- Empatia a schopnosť vžiť sa do situácie druhého
- Aktívne počúvanie
- Medzikultúrna komunikácia
- Symbolická interpretácia a vyjadrovanie
- Tvorivá spolupráca

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Odporúčania k modulu

Tipy pre účastníkov

- Neexistuje žiadny „správny spôsob“ zdobenia – sústredte sa na to, čo pre vás symboly znamenajú
- Opýtajte sa ostatných na ich tradície a počúvajte bez predsudkov
- Využite priestor na vyjadrenie toho, aké pocity vo vás zima vyvoláva, nielen vizuálne
- Užite si tento proces – kreativita otvára dvere k nadviazaniu vzťahov!

Zvážte

- Zamerajte workshop na náboženskú doktrínu
- Sústredte sa výlučne na estetiku – uprednostnite vzájomné prepojenie
- Neplánujte podujatie príliš podrobne; nechajte priestor pre spontánnosť
- Predpokladajte, že všetci poznajú vianočné alebo zimné tradície

Hlasy z podujatia

„Veľmi sa mi páčilo, že som mohla vytvoriť niečo krásne s ľuďmi, ktorých som práve spoznala – cítila som sa ako doma.“

Účastníčka z Turecka

„Svojimi príbehmi sme sa podelili prostredníctvom nožníc a lepidla. Preklad nebol potrebný.“

Účastníčka z Ukrajiny

„Na chvíľu sme boli len susedia, nie cudzinci.“

Členka tímu SATU MTÜ

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

„Dobry priateľ, dobry sused vám môže pomôcť nájsť samého seba ako migranta.“

Zdroj: Sociálny kapitál a integrácia ľudí s utečeneckým a azylovým pozadím

MODUL 3

Podporovanie susedských vzťahov

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Úvod

Budovanie vzťahov so susedmi je jedným z najjednoduchších, ale zároveň najúčinnějších spôsobov, ako podporiť integráciu migrantov. Tento modul skúma, ako neformálne, každodenné interakcie – ako je výmena jedla, pozdravy alebo účasť na spoločných tradíciách – môžu vytvárať dôveru, blízkosť a pocit príslušnosti. Prostredníctvom praktických príkladov a kreatívnych aktivít zdôrazňuje, ako malé gestá môžu viesť k silným, inkluzívnym komunitám.

Teoretické rámce

Neformálne sociálne interakcie sú kľúčovou súčasťou integračných procesov, najmä na úrovni susedstva. Pojem „neformálna sociálna integrácia“ (Penninx & Garcés-Mascreñas, 2016) sa vzťahuje na nestruktúrované každodenné stretnutia, prostredníctvom ktorých sa migranti postupne stávajú súčasťou sociálnej štruktúry hostiteľskej spoločnosti. Aktivity, ako sú spoločné jedlá, kultúrne výmeny alebo záujmové skupiny, umožňujú spontánne, ale zmysluplné vzťahy. Tieto mikrointerakcie môžu v priebehu času budovať dôveru, dôvernosť a pocit začlenenia – kľúčové prvky dlhodobej integrácie.

Pojem „priestory stretávania“ (Valentine, 2008) zdôrazňuje význam verejných a poloverejných priestorov, kde sa stretávajú a komunikujú ľudia z rôznych prostredí. Tieto priestory – ako napríklad parky, komunitné centrá alebo dokonca spoločné bytové domy – sa stávajú kľúčovými miestami pre medzikultúrny dialóg. Keď sú takéto stretnutia pravidelné a vzájomné, majú potenciál zmierňovať predsudky, podporovať empatiu a posilňovať vzájomné porozumenie. Migranti, ktorí v týchto priestoroch iniciujú inkluzívne aktivity, zohrávajú kľúčovú úlohu pri vytváraní prostredia, v ktorom môžu prirodzene rásť komunitné väzby.

Zdroj: Penninx R, Garcés-Mascreñas B. Konceptia integrácie ako analytický nástroj a ako politický koncept. Integračné procesy a politiky v Európe: Kontexty, úrovne a aktéri. 2016:11–29.

Valentine G. Život s odlišnosťou: úvahy o geografii stretnutí. Pokrok v humánnej geografii. Jún 2008; 32(3):323–37.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Prípadová štúdia: projekt „Spoznej svojho suseda“

„Spoznej svojho suseda“, ktorú vyvinul Inštitút Dunaj Dialog, je viacfázový projekt zapájania komunity zameraný na podporu susedských interakcií medzi komunitami migrantov a miestnymi obyvateľmi. Projekt je zameraný na migrujúcich pracovníkov a ich rodiny a snaží sa budovať dôveru, vzájomné uznanie a pocit príslušnosti prostredníctvom kultúrne významných prejavov zdieľania a pohostinnosti. Projekt sa realizuje v troch symbolických fázach, z ktorých každá vychádza z tradícií migrantov aj miestnych obyvateľov:

Rozdávanie Noemovho pudingu (Aşure):

Dobrovoľníci z radov migrantov pripravujú a rozdávajú aşure, tradičný dezert zo svojej kultúry, susedom vo svojom okolí. Tento akt zdieľania jedla slúži ako prístupný a vítaný východiskový bod na nadviazanie kontaktu, vyjadrenie dobrej vôle a predstavenie svojho kultúrneho dedičstva.

Rozdávanie vianočných darčiekov:

Počas vianočného obdobia účastníci pripravujú malé darčeky alebo ručne písané pohľadnice a odovzdávajú ich svojim susedom. Táto fáza umožňuje migrantom zapojiť sa do miestnych zvykov a prispieť k slávnostnej atmosfére, čím sa posilňuje pocit spoločnej ľudskosti a oslavy.

Veľkonočná výmena a pozvánky na aktivity v prírode:

V záverečnej fáze sa rodinám migrantov opláca uznaním Veľkej noci prostredníctvom symbolického darovania darčiekov a pozvania susedov na spoločnú aktivitu pod šírým nebom (napr. piknik, prechádzku alebo športové podujatie). Tieto spoločné zážitky posúvajú vzťah za prah dverí do spoločného verejného priestoru.

Počas celého projektu účastníci dokumentujú svoje interakcie prostredníctvom fotografií a videí zdieľaných na sociálnych médiách, čím zosilňujú posolstvo inklúzie a medzikultúrnej solidarity. Jednoduchý čin zaklopania na dvere suseda – zopakovaný stovky ráz – sa premení na zmysluplné sociálne mosty.

Výsledky:

- Vytvorenie príležitostí s nízkymi bariérami na kontakt medzi migrantmi a miestnymi obyvateľmi.
- Posilnili sa schopnosti účastníkov z radov migrantov preberať iniciatívu v sociálnej interakcii.
- Posilnila dôveru a dôvernosť prostredníctvom opakovaných, kultúrne citlivých gest.
- Zmenilo vnímanie migrantov tým, že ich prezentovalo ako angažovaných a štedrých členov komunity.
- Podporili sme susedov, aby sa zúčastňovali na nadväzujúcich podujatiach, čím sme posilnili vzájomnú integráciu.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Názov aktivity: „Chuť domova: Kuchársky workshop na posilnenie kultúrnych väzieb“

Popis

Účastníci sú vyzvaní, aby individuálne alebo v malých tímoch pripravili jednoduché jedlo zo svojej domovskej krajiny alebo kultúry. Počas prípravy jedla sa podelia o spomienky, významy alebo tradície spojené s daným receptom. Akonáhle je jedlo hotové, všetci sa zhromaždia, aby si spoločne pochutnali na jedle, vymenili si príbehy a dozvedeli sa o kultúrnom význame každého jedla. Účastníci môžu podľa vlastného uváženia zapísať recepty a príbehy a vytvoriť tak malú medzikultúrnu kuchársku knihu alebo digitálnu zónu.

Časový plán aktivity

Steps:

1- Privítanie a úvod (10 minút):

Vysvetlite, že jedlo je univerzálny jazyk, ktorý spája ľudí bez ohľadu na hranice. Povzbudzujte účastníkov, aby sa sústredili na zdieľanie, nie na dokonalosť.

2- Varenie (45–60 minút):

Rozdeľte účastníkov do skupín alebo dvojíc. Začnite variť a rozprávať príbehy v uvoľnenej atmosfére spolupráce. Moderátori môžu chodiť medzi účastníkmi a podnecovať konverzácie napríklad takto:

- „Kedy zvyčajne jedávate toto jedlo?“
- „Aké spomienky sa vám spájajú s týmto receptom?“
- „Je to niečo, čo varíte pre hostí alebo pri rodinných oslavách?“

3- Spoločné jedlo a kultúrna výmena (30 minút):

Zídte sa okolo stola, ochutnajte jedlá ostatných a pokračujte v dialógu. Vyhradte si čas na neformálne spoznávanie sa a rozprávanie príbehov.

4- Voliteľné zhrnutie (10 minút):

Ponúknite účastníkom možnosť napísať alebo nakresliť svoj recept/príbeh na kartičku. Kartičky zozbierajte a vytvorte z nich spoločnú nástenku s receptami alebo brožúru.

Názov aktivity: „Chuť domova: Kuchársky workshop na posilnenie kultúrnych väzieb“

Kedy ju využiť?

Ideálne pre strednú alebo pokročilú fázu komunitnej integrácie alebo medzikultúrneho programu s cieľom podporiť dialóg, rozprávanie príbehov a budovanie dôvery prostredníctvom spoločných kulinárskych zážitkov.

Typ aktivity

Praktická kuchárska hodina, zdieľanie kultúrnych zážitkov, rozprávanie príbehov, neformálna spoločenská interakcia

Cieľová skupina

Migranti, utečenci a miestni obyvatelia (vo veku 16 rokov a viac)

Rozvíjané zručnosti

- Kultúrny prejav prostredníctvom jedla
- Spolupráca a tímová práca
- Ústne rozprávanie príbehov a zdieľanie spomienok
- Neformálne precvičovanie jazyka
- Empatia a medzikultúrne porozumenie

Potrebné materiály

- Prístup do kuchyne alebo mobilnej varnej stanice
- Ingrediencie na vybrané jedlá (účastníci si môžu priniesť recepty alebo suroviny typické pre svoju kultúru)
- Kuchynské náčinie, panvice, dosky na krájanie atď.
- Zástery, rukavice a čistiace prostriedky
- Stoly a stoličky na jedenie a spoločné posedenie
- Papierové kartičky alebo tabule na zapisovanie názvov receptov a príbehov

Tipy

- Prineste jedlo, ktoré pre vás niečo znamená – nemusí to byť nič výnimočné.
- Buďte otvorení ochutnávaniu nových chutí a kladeniu otázok.
- Ide o vzájomné prepojenie, nie o súťaž.
- Niekedy sú najlepšie spomienky spojené s tými najjednoduchšími jedlami.

Odporúčania

Video

- **Jednota v rozmanitosti – Singapur**

Séria krátkych videí, ktoré predstavujú snahy o budovanie mostov medzi rôznorodými komunitami v Singapure.

<https://www.mccy.gov.sg/-/media/Unity-in-Diversity.pdf>

Projekt

- **Medzikultúrne záhrady – Nemecko**

Projekt podporujúci medzikultúrnu výmenu prostredníctvom komunitného záhradníčenia.

<https://www.mccy.gov.sg/-/media/Unity-in-Diversity.pdf>

Vedecké články

- **Účasť migrantov na komunitnom živote a ich sociálna integrácia v mestských oblastiach** (ScienceDirect)

<https://www.mccy.gov.sg/-/media/Unity-in-Diversity.pdf>

- **Sociálna integrácia vnútorných migrantov prostredníctvom komunitného dobrovoľníctva** (Oxford Academic)

<https://academic.oup.com/migration/article/13/1/mnae053/7967205?login=false>

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

„Umenie nie je zrkadlo, ktoré odráža skutočnosť, ale kladivo, ktorým ju môžeme formovať.“
Bertolt Brecht

MODUL 4

Umenie ako nástroj sociálnej integrácie

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Úvod

Umenie je univerzálny jazyk, ktorý dokáže budovať mosty tam, kde slová alebo systémy zlyhávajú. Tento modul predstavuje, ako umelecký prejav – prostredníctvom maľby, remesiel alebo spoločnej tvorby – môže podporovať sociálnu integráciu migrantov tým, že posilňuje dialóg, empatiu a pocit spoločnej príslušnosti. Prostredníctvom praktických aktivít a príkladov zo skutočného života ukazuje, ako môžu komunity využívať jednoduché kreatívne nástroje na spájanie rôznorodých ľudí a premenu odlišností na prepojenie.

Teoretické rámce

Integračné postupy založené na umení vychádzajú z presvedčenia, že kreativita prekonáva jazykové bariéry a kultúrne hranice. Podľa teórie estetického vzdelávania (Greene, 1995) umelecké zapojenie pomáha jednotlivcom vnímať svet z viacerých perspektív a podporuje imaginatívnu empatiu. Pre migrantov môže byť zapájanie sa do umenia spôsobom, ako spracovať osobné skúsenosti, vyjadriť identitu a nadviazať kontakt s ostatnými neverbálnym, no pritom hlboko ľudským spôsobom. Koncept participatívneho umenia pre sociálnu zmenu (Boal & McBride, 2020; Kay, 2000) zdôrazňuje úlohu spoločných tvorivých aktivít pri posilňovaní postavenia marginalizovaných skupín. Keď migranti spoločne s miestnymi obyvateľmi vytvárajú umenie, nie sú pasívnymi príjemcami integračných snáh, ale aktívnymi činiteľmi, ktorí formujú spoločné kultúrne priestory. Tieto inkluzívne procesy prispievajú k budovaniu dôvery, vzájomného uznania a pocitu kolektívnej príslušnosti.

Zdroj:

Greene M. Umenie a predstavivosť: Obnovenie pocitu možností. The Phi Delta Kappan. 1. január 1995; 76(5):378–82.

Boal A, McBride MO. Divadlo utláčaných. V: The applied theatre reader, 20. október 2020 (s. 134–140). Routledge.

Kay A. Umenie a rozvoj komunity: Úloha umenia pri regenerácii komunít. Community development journal. 1. október 2000; 35(4):414–24.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Prípadová štúdia: Jednota v rozmanitosti

Podujatie „Jednota v rozmanitosti“, ktoré zorganizoval Inštitút Dunaj Dialog, bolo participatívnou umeleckou inštaláciou navrhnutou tak, aby vizuálne znázornila bohatstvo kultúrnych identít v rámci jednej komunity. Táto iniciatíva pozvala migrantov, utečencov a miestnych obyvateľov, aby spoločne vytvorili veľké kolektívne umelecké dielo – symbolizujúce jednotu napriek rozdielom – prostredníctvom jednoduchej, ale pôsobivej aktivity.

Na začiatku workshopu každý účastník náhodne dostal názov inej krajiny. Ich úlohou bolo vyhľadať informácie o kultúrnom symbole, pamiatke, tradičnom motíve alebo vzore reprezentujúcom danú krajinu, alebo sa nad nimi zamyslieť. Pomocou textilných fixiek a farieb potom znázornili svoj vybraný symbol priamo na spoločnom veľkom bielom plátne (napríklad na posteľnej plachte alebo textilnom transparente).

Ako sa jednotlivé symboly pridávali vedľa seba, to, čo začalo ako izolované národné identity, sa pomaly premenilo na jediné, ucelené umelecké dielo – vizuálnu metaforu medzikultúrneho spolunažívania. Niektorí účastníci si vybrali vlajky, iní maľovali jedlo, zvieratá alebo architektonické prvky. Spontánna zmes farieb a štýlov vyvolala rozhovory, smiech a zvedavosť.

Podujatie vyvrcholilo dialógom v kruhu, počas ktorého účastníci zdieľali, čo nakreslili a čo sa naučili. Táto záverečná reflexia pomohla posilniť myšlienku, že hoci sú kultúry odlišné, môžu koexistovať a vzájomne sa obohacovať, ak sa zámerne a kreatívne spoja.

Kľúčové dopady:

- Vytvorenie inkluzívneho priestoru s nízkymi bariérami pre spoločný umelecký prejav
- Pomohlo účastníkom spoznať neznáme kultúry hravým spôsobom bez predsudkov
- Podporilo spoločný pocit zodpovednosti a hrdosti na kolektívny výsledok
- Ukázalo, ako symbolická spolupráca môže vizuálne a emocionálne preklenúť rozdiely
- Vytvorilo trvalé umelecké dielo na verejnú prezentáciu, ktoré podnecuje pokračujúci dialóg aj po skončení podujatia

Zdroj: Dunaj Inštitút Dialogu

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Názov aktivity: Namaľuj svoj príbeh: Workshop zdobení podtáckov na podporu kultúrnej výmeny

Popis

Účastníci zdobia jednoduché podložky pod poháre maľovaním symbolov, farieb alebo vzorov, ktoré odrážajú ich kultúru, hodnoty, spomienky alebo osobné príbehy. Každá zdobená podložka sa stáva malým „umeleckým predstavením“ osoby, ktorá ju vytvorila. Po tvorivej aktivite sú účastníci vyzvaní, aby sa podelili o význam svojich návrhov so skupinou alebo v malých kruhoch. Podložky pod poháre si môžu účastníci navzájom vymeniť ako darčeky, čím vytvoria hmatateľný symbol spojenia a dobrej vôle.

Ako používať?

Časový plán aktivity

1- Úvod:

Stručne vysvetlite účel workshopu – vyjadriť svoju identitu a kultúrne zázemie prostredníctvom umenia a budovať prepojenia naprieč rozdielmi.

2- Tvorivý proces:

Poskytnite účastníkom materiály a povzbudte ich, aby premýšľali o jednoduchých nápadoch (farby, tradičné vzory, obľúbené miesta, symboly príslušnosti). Dajte im niekoľko voliteľných podnetov, napríklad:

- „Aký symbol pre vás predstavuje domov?“
- „Ktorá farba rozpráva váš príbeh?“
- „Dokážete nakresliť spomienku na svoju krajinu alebo nové susedstvo?“

3- Zdieľanie:

Po vyzdobení vyzve účastníkov, aby sa podelili o príbeh, ktorý sa skrýva za ich podtáckou, so susedom alebo so skupinou. Podporujte neformálne rozhovory o kultúrnych podobnostiach a rozdieloch.

4- Voliteľná výstava:

Usporiadajte hotové podložky pod poháre na malú výstavu alebo nafotografujte ich na dokumentáciu. Účastníci si môžu svoje podložky pod poháre vymeniť ako symbol priateľstva.

Zdroj: Dunaj Inštitút Dialogu

Zdroj: Dunaj Inštitút Dialogu

Názov aktivity: Namaľuj svoj príbeh: Workshop zdobenia podtáckov na podporu kultúrnej výmeny

Kedy ju využiť?

V strednej alebo neskoršej fáze integračného programu alebo programu budovania komunity s cieľom podporiť kreatívny dialóg, kultúrnu výmenu a vytvorenie trvalých spomienok medzi migrantmi a miestnymi susedmi.

Typ aktivity

Tvorivé vyjadrenie, medzikultúrny dialóg, praktický workshop

Cieľová skupina

Migranti, utečenci a miestni obyvatelia (vo veku 15 rokov a viac)

Rozvíjané zručnosti

- Tvorivé sebavyjadrenie
- Kultúrna výmena a rozprávanie príbehov
- Jemná motorika a pozornosť k detailom
- Empatia a medzikultúrne porozumenie
- Neformálna sociálna interakcia

Potrebné materiály

- Prázdne korkové alebo keramické podložky pod poháre
- Akrylové farby, fixky alebo permanentné perá
- Štetce a poháre na vodu
- Papierové utierky
- Ochranné obrusy
- Voliteľné: Lak alebo ochranný sprej na ochranu hotových podtáckov

Tipy

- Sústreďte sa skôr na vyjadrenie pocitov alebo spomienok ako na vytvorenie „dokonalého“ dizajnu.
- Váš podtácky rozpráva príbeh o tom, kým ste – neexistuje správne ani nesprávne.
- Vychutnajte si príležitosť spoznať sa navzájom prostredníctvom umenia!

Zdroj: Dunaj Inštitút Dialogu

Zdroj: Dunaj Inštitút Dialogu

Odporúčania

Projekty

- **Hudobníci bez hraníc – celoeurópsky**

Projekt využívajúci hudbu ako nástroj na budovanie mieru a sociálnu inklúziu.

Odkaz: <https://www.musicianswithoutborders.org>

- **The Paper Project – Fínsko**

Komunitný umelecký projekt, v rámci ktorého utečenci a miestni obyvatelia vytvárajú vizuálne príbehy na papieri a prostredníctvom spoločných workshopov skúmajú témy spomienok, straty a nádeje.

Odkaz: <https://www.hilma.fi/en/the-paper-project/>

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

MODUL 5

Organizovanie kultúrnych a tradičných slávností

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Úvod

Tento modul sa zameriava na navrhovanie a organizovanie verejných osláv kultúry a tradícií ako účinných nástrojov na integráciu komunity. Kultúrne slávnosti umožňujú rôznorodým komunitám vyjadriť svoju identitu, nadviazať kontakty s ostatnými a potvrdiť svoje miesto v spoločnosti. Ak sú takéto podujatia zmysluplne koordinované, pomáhajú posilňovať sociálnu súdržnosť, podporovať vzájomný rešpekt a zdôrazňovať spoločné hodnoty, ktoré spájajú všetkých obyvateľov – či už ide o dlhoročných miestnych obyvateľov, alebo o novo prichádzajúcich susedov.

Teoretické rámce

Kultúrna integrácia nie je o vymazávaní rozdielov, ale o vytváraní spoločného priestoru, kde môžu koexistovať rôzne identity a zmysluplne prispievať. Podľa teórie interkulturalizmu dochádza k integrácii najúčinnšie prostredníctvom interakcie, nie izolácie. Podujatia zakorenené v spoločných kultúrnych oslavách sa stávajú nástrojmi tejto interakcie a ponúkajú symbolické aj reálne priestory, kde sa prirodzene podporuje rešpekt, zvedavosť a dialóg.

Z hľadiska rozvoja komunity organizovanie kultúrnych podujatí podporuje interkulturalizmus, koncept, ktorý povzbudzuje interakciu a reciprocitu medzi kultúrnymi skupinami namiesto pasívneho spolunažívania. Podľa sociológa Emila Durkheima rituály a spoločné symboly posilňujú kolektívnu identitu a sociálnu solidaritu. Interkultúrnosť si cení prínos každej skupiny do spoločného sociálneho priestoru. Posilňuje sociálny kapitál, buduje dôveru a vytvára príležitosti na spoluprácu. Podujatia ako „Žijeme na Slovensku“ sú príkladom toho, ako starostlivo pripravené slávnosti môžu slúžiť ako platformy pre tieto interkultúrne dialógy a integračné snahy.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

SPOLOČNÁ CESTA
Občianske združenie

Aktivita: Žijeme na Slovensku

Popis

„Žijeme na Slovensku“ je medzikultúrny festival, ktorý každoročne organizuje v Bratislave združenie Spoločná cesta v spolupráci s miestnymi partnermi. Podujatie zdôrazňuje prínos národnostných menšín a komunít migrantov žijúcich na Slovensku. Prostredníctvom tradičných jedál, hudby, tanca a rozprávania príbehov účastníci zdieľajú svoje kultúrne dedičstvo so širšou verejnosťou. Podujatie sa koná pri príležitosti Medzinárodného dňa ľudského bratstva OSN (4. februára) a odráža hodnoty súcitu, mieru a spolunažívania. Slúži nielen ako oslava, ale aj ako živá ukážka úspešnej integrácie a budovania komunity.

Ako to využiť?

Táto aktivita je koncipovaná ako veľké komunitné podujatie a mala by sa organizovať v koordinácii s miestnymi zainteresovanými stranami. Každá zapojená komunita preberá zodpovednosť za svoju kultúrnu prezentáciu, zatiaľ čo centrálny organizačný tím zabezpečuje jednotnosť, dostupnosť a viditeľnosť v rámci celého podujatia.

Túto aktivitu je možné zopakovať na regionálnej alebo obecnej úrovni. Najväčší dosah má vtedy, keď je spojená s významnou udalosťou, ako je štátny sviatok alebo medzinárodný deň, napríklad Deň ľudského bratstva. Spolupráca s miestnymi orgánmi, kultúrnymi centrami alebo školami zaručuje inkluzívnu účasť.

Kedy ju využiť?

Ideálne pre podujatia zamerané na medzikultúrne porozumenie a solidaritu, najmä v súvislosti s kľúčovými dátumami, ako je Medzinárodný deň ľudského bratstva, Deň migrantov alebo miestne Dni rozmanitosti.

Typ aktivity

- Verejné komunitné podujatie
- Kultúrny festival
- Integračná iniciatíva

Zdroj: Spoločná cesta

Aktivita: Žijeme na Slovensku

Cieľová skupina

- Príslušníci národnostných menšín a komunít migrantov
- Miestni obyvatelia všetkých vekových skupín
- Mimovládne organizácie, mestské úrady a kultúrne inštitúcie
- Študenti, pedagógovia a mládežnícke organizácie
- Široká verejnosť so záujmom o kultúrnu rozmanitosť

Rozvíjané zručnosti

- Medzikultúrna komunikácia
- Koordinácia podujatí a tímová práca
- Zapájanie verejnosti a rozprávanie príbehov
- Sociálna a emocionálna inteligencia
- Spolupráca a reprezentácia

Potrebné materiály

- Miesto s verejným prístupom (komunitné centrum, tržnica alebo námestie)
- Pódium a zvuková technika
- Stánky alebo stoly pre kultúrne skupiny
- Propagačné materiály (letáky, bannery, vizuály pre sociálne médiá)
- Potreby na manipuláciu s potravinami (ak sa ponúkajú ochutnávky)
- Materiály na koordináciu dobrovoľníkov (odznaky, rozvrhy)
- Viacjazyčný popis

Zdroj: Spoločná cesta

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Časový harmonogram aktivity: Žijeme na Slovensku

1. Otvorenie a privítanie (15 minút)

- Krátky prejav organizátorov alebo zástupcov mesta.
- Predstavenie cieľov festivalu: kultúrne prepojenie, spoločné tradície a ľudské bratstvo.
- Zdôraznenie významu Medzinárodného dňa ľudského bratstva.

2. Kultúrne vystúpenia – 1. časť (45 minút)

- Vystúpenia na pódiu: tradičná hudba, tance a folklór.
- Prvá skupina komunít predstaví svoje kultúrne vystúpenia.
- Moderátor uvedie každé vystúpenie stručným úvodom.

3. Otvorenie výstavy a stánkov s občerstvením (celý deň)

- Návštevníci sa prechádzajú po areáli a objavujú stánky reprezentujúce rôzne krajiny.
- Ochutnávka tradičných jedál, prehliadka tradičného oblečenia, remesiel a kultúrnych exponátov.
- Moderátori alebo dobrovoľníci zapájajú návštevníkov do nenáročnej konverzácie:
 - „Ako vyzerá typická oslava vo vašej kultúre?“
 - „Čo pre vás znamená toto jedlo“
 - alebo táto hudba?“
 - „Ako ste sa dostali na Slovensko?“

4. Kultúrne vystúpenia – časť II (45 minút)

- Druhé kolo kultúrnych prezentácií zostávajúcich komunít.
- Možno zahrnúť interaktívne časti (tancovanie s publikom alebo hudobný workshop)

Zdroj: Spoločná cesta

Zdroj: Spoločná cesta

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Timeplan for the Activity: Žijeme na Slovensku

5. Kruh bratstva (15 minút):

- Krátky prejav organizátorov alebo zástupcov mesta.
- Symbolický akt, pri ktorom sa všetci zástupcovia komunít a návštevníci zídu do veľkého radu na spoločnú fotografiu.
- Tento moment môže sprevádzať hudba alebo poézia ako gesto jednoty.
- Môže sa nahlas prečítať krátka spoločná reflexia alebo vyhlásenie.

6. Neformálny dialóg a záver (30 minút)

- Priestor na neformálne stretnutia, rozhovory a reflexiu.
- Dobrovoľníci alebo moderátori môžu pozvať hostí, aby zanechali komentáre, spomienky alebo spätnú väzbu.
- Poďakovania a uznanie partnerom a komunitám.

Voliteľné doplnky:

- Nástenná tabuľa s receptami: Vyzvite každú komunitu, aby sa podelila o jeden recept zo svojho stánku s jedlom.
- Fotokútik: S tradičnými krojmi a kultúrnymi rekvizitami.
- Zóna aktivít pre deti: Kultúrne remeslá alebo jazykové hry pre mladších návštevníkov.

Zdroj: Spoločná cesta

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Odporúčania k modulu

Projekty

- **Cultural Compass – Ľubľana, Slovinsko**

Projekt Kultúrny kompas napomáha integrácii utečencov, žiadateľov o azyl a novoprišlých do Slovinska prostredníctvom zážitkových kultúrnych prehliadok a kreatívnych a umeleckých aktivít v Ľubľane. Je dôležité ukázať, ako môžu kultúrne podujatia slúžiť ako nástroje sociálneho začlenenia, ktoré spájajú novoprišlých s kultúrnym dedičstvom hostiteľskej krajiny a posilňujú súdržnosť komunity.

<https://encc.eu/microgrants/cultural-compass-for-refugees-asylum-seekers-and-newcomers>

Zdroj: Spoločná cesta

Ted Talks

- **Kurátorstvo komunity – Amy Blackmore**

Podrobný pohľad na úlohu komunitných umeleckých festivalov, ktoré podporujú a slúžia ako prostriedok kultúrnej integrácie. Amy Blackmore má viac ako 15 rokov skúseností v oblasti umenia a kultúry. Vo svojej prednáške zdôrazňuje, ako takéto podujatia môžu prekonávať bariéry a pomáhať budovať jednotné a inkluzívnejšie komunity.

<https://www.hilma.fi/en/the-paper-project/>

- **Ako festivaly budujú skutočné komunity na základe utopických vízií – Eamon Armstrong**

Preskúmanie toho, ako festivaly slúžia ako aktivita budujúca komunitu a sociálna inovácia pre všetky skupiny v spoločnosti. Eamon Armstrong je autorom viacerých populárnych online článkov o festivaloch a festivalových komunitách. Vo svojom prejave rozoberá potenciál týchto stretnutí podporovať skutočnú zmenu vo svete vytváraním priestorov inkluzivity a zdieľaním spoločného cieľa.

<https://www.youtube.com/watch?v=GdOHly8y7pE>

MODUL 6

Modul 6: Dobrovoľnícke
projekty prostredníctvom
umenia a kultúry

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Úvod

Tento modul sa zameriava na zachytenie a zdieľanie pohľadov migrantov a miestnych obyvateľov prostredníctvom participatívnej aktivity založenej na fotografovaní. Táto aktivita ponúka vizuálny dialóg medzi kultúrami tým, že vyzýva účastníkov, aby prostredníctvom fotografie vyjadrili, čo pre nich znamená ich hostiteľská krajina. Tieto fotografie sa stávajú nástrojmi rozprávania príbehov, ktoré spájajú osobné príbehy s miestom, čím posilňujú emocionálne väzby, zvedavosť a dialóg.

Modul je obzvlášť vhodný na realizáciu v súvislosti s významnými národnými alebo kultúrnymi sviatkami (napr. dni nezávislosti, miestne festivaly kultúrneho dedičstva alebo komunitné oslavy). Tieto príležitosti poskytujú silný kultúrny rámec, v ktorom môžu účastníci premýšľať o identite, komunite a pocite príslušnosti vo svojom novom prostredí.

Teoretické rámce

Z pohľadu interkultúrnosti kultúrna integrácia prekvita prostredníctvom zmysluplnej interakcie, nie prostredníctvom vynútenej asimilácie. Keď migranti vizuálne vyjadrujú svoje skúsenosti a miestni obyvatelia sú toho svedkami, vytvára sa priestor pre dialóg. Táto vizuálna výmena podporuje vzájomné uznanie a zmierňuje symbolické hranice.

Podľa teórie komunitného rozvoja, najmä konceptov sociálneho kapitálu a reciprocity, spoločné projekty, ako sú fotografické výstavy, zvyšujú dôveru, budujú siete a posilňujú spoločné vlastníctvo verejného priestoru. Vychádzajúc z práce sociológa Pierra Bourdieu, kultúrna participácia posilňuje sociálnu súdržnosť tým, že zvyšuje symbolický kapitál marginalizovaných skupín a umožňuje, aby ich hlasy boli viditeľné vo verejnej sfére. Aktivity ako „Estónsko mojimi očami“ premieňajú každodenné symboly (napr. krajiny, ulice, ľudí) na body prepojenia a posilnenia.

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

SPOLOČNÁ CESTA
Občianske združenie

Aktivita: Estonia in My Eyes

Popis

Táto aktivita vyzýva migrantov a miestnych obyvateľov, aby prostredníctvom fotografie vyjadrili, ako vnímajú a prežívajú život v hostiteľskej krajine. Poskytuje účastníkom vizuálnu platformu, na ktorej môžu zdieľať osobné príbehy, zachytiť každodenné okamihy a zamyslieť sa nad významom komunity a pocitu príslušnosti. Namiesto hodnotenia technických fotografických zručností kladie aktivita dôraz na emocionálne prepojenie, symboliku a rôznorodé perspektívy.

Ako to využiť?

Organizátori vyzývajú k zasielaniu osobných fotografií, ktoré zachytávajú každodenný život, krajinu, emócie alebo interakcie v komunite. Fotografie sú doplnené krátkymi popiskami alebo príbehmi a sú zaradené do fyzickej alebo digitálnej výstavy. Facilitátori využívajú príbehy za fotografiami na podnecovanie reflexie, dialógu a medzikultúrneho učenia.

Kedy to využiť?

Ideálne pre medzikultúrne komunitné podujatia, výstavy spojené so štátnymi sviatkami, týždne na privítanie migrantov alebo vzdelávacie workshopy.

Typ aktivity

- Participatívny umelecký workshop
- Komunitné rozprávanie príbehov

Cieľová skupina

Migranti, utečenci, miestni obyvatelia, mládež, medzikultúrne dobrovoľníci

Rozvíjané zručnosti

- Vizuálna a emocionálna gramotnosť
- Rozprávanie príbehov a reflexia
- Empatia a schopnosť vžiť sa do perspektívy druhého
- Verejné vystupovanie a prezentácia

Potrebné materiály

- Fotoaparáty alebo smartfóny
- Tlačený alebo digitálny výstavný priestor
- Projektor alebo tabuľa na vystavenie fotografií
- Karty na reflexiu alebo podnety na rozprávanie príbehov Pohodlná miestnosť na zdieľanie zážitkov

Zdroj: SATU

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Časový plán

1. týždeň: Plánovanie a propagácia

- Určiť tému a ciele projektu
- Vybrať termín a miesto konania výstavy (pokiaľ je to možné, zosúladiť s kultúrnym alebo štátnym sviatkom (napr. Deň nezávislosti))
- Vytvoriť výzvu na zasielanie príspevkov (viacjazyčnú)
- Navrhnuť propagačné materiály (plagáty, grafiku pre sociálne médiá)
- Osloviť potenciálnych partnerov (školy, mimovládne organizácie, komunitné centrá)

2. týždeň: Výzva na zasielanie príspevkov a oslovovanie verejnosti

- Zverejnenie výzvy na zasielanie fotografií (sociálne médiá, letáky, e-mail)
- Usporiadanie online informačnej schôdzky alebo diskusie s otázkami a odpoveďami pre účastníkov
- Zverejnenie námetov alebo pokynov na fotografovanie s cieľom inšpirovať rôznorodé príspevky

3. týždeň: Uzávierka prihlášok a výber

- Ukončíte prijímanie prihlášok
- Preverte a vyberte zaslané fotografie (vyberte 15–20 pôsobivých fotografií)
- Oslovte účastníkov s prosbou o krátke popisky alebo príbehy
- Dohodnite logistiku výstavy (miesto konania, usporiadanie atď.)

4. týždeň: Výstava a podujatie zamerané na reflexiu

- Pripraviť výstavu (fyzickú alebo digitálnu)
- Otvoriť výstavu pre verejnosť
- Usporiadať podujatie, na ktorom budú účastníci reflektovať nad svojimi fotografiami (diskusný kruh alebo rozprávanie príbehov)
- Propagovať výstavu na sociálnych médiách
- Získať spätnú väzbu od návštevníkov a účastníkov
- Zabezpečiť, aby podujatie bolo inkluzívne, a podporovať interakciu verejnosti s fotografiami.

Zdroj: SATU

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

Odporúčania k modulu

Tipy

- Sústreďte sa skôr na význam fotografie ako na jej kompozíciu
- Rešpektujte príbehy a kultúrne prejavy ostatných
- Buďte otvorení rôznym spôsobom vnímania a prežívania každodenného života
- Kladte premyslené otázky a aktívne počúvajte

Projekty

- **Medzikultúrne záhrady – Nemecko**

Projekt podporujúci medzikultúrnu výmenu prostredníctvom komunitného záhradníčenia.

<http://internationale-gaerten.de/>

Hlasy z podujatia

Claire Sichel (Francúzsko):

„Bola som prekvapená, že deti sa aj v takom chladnom počasí stále hrali vonku. Svetlo bolo toho dňa také jemné – naozaj stálo za to vyjsť von!“

Členka poroty Kristina Amor:

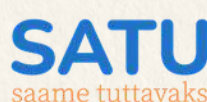
„Táto fotografia je viacvýznamová; každý divák v nej vidí iný príbeh. Dá sa v nej vycítiť osamelosť a hľadanie odpovedí, čo môže zažiť aj cudzinec, ktorý pricestoval do Estónska.“

Sümeýra Çatal (Turecko):

„V Estónsku je veľa nádherných vecí: príroda, poriadok, bezpečnosť. Predovšetkým nám Estónsko ponúklo slobodu, mier a rodinnú súdržnosť. Za to sme vždy vďační. Ale táto minca má aj druhú stranu. Cudzinec v Estónsku má svoje vlastné ťažkosti. Tentoraz som chcela upriamiť pozornosť na to, že v Estónsku je jeseň. Fotografie, ktoré fotím, mi pripomínajú smútok, osamelosť a túžbu po domove.“

Co-funded by
the European Union

Záver

Inkluzívne komunitné podujatia sa nedefinujú podľa rozsahu ani rozpočtu, ale podľa zámeru a srdca. Keď budete premýšľať nad týmto úvodným modulom, zamyslite sa nad týmto: inklúzia začína počúvaním a pokračuje konaním. Inkluzívne podujatie nielenže otvára svoje dvere – vytvára priestory, kde sa ľudia cítia viditeľní, vypočutí a cenení.

V priebehu modulov ste objavili konkrétne príklady toho, ako sa jednoduché činy – ako spoločná výzdoba miestnosti, spoločné stolovanie, výmena kultúrnych symbolov alebo rozprávanie príbehu prostredníctvom fotografií – môžu stať silnými prejavmi prepojenia. Tieto príklady nie sú ponúkané ako predpisy, ale ako inšpirácia. Nemusíte ich presne kopírovať; skôr ich prispôbte tak, aby vyhovovali vášmu vlastnému kontextu, vašim ľuďom a vašej vlastnej vízii.

Pamätajte si:

- Dobrá akcia vzniká spoločne, nie zhora nadol.
- Prívetivý priestor rešpektuje a odráža rozmanitosť tých, ktorí do neho vstupujú.
- Malé gestá – ako úsmev, spoločné občerstvenie, ručná práca alebo milé slovo – môžu budovať trvalé mosty.

Dúfame, že táto príručka vám poskytla základný prístup a motiváciu na vymýšľanie a organizovanie podujatí, ktoré posilňujú pocit spolupatričnosti. Vaše úsilie má význam. Vytváraním inkluzívnych a prístupných podujatí prispievate k silnejším a zjednoteným komunitám – kde má každý hlas svoje miesto a každý príbeh stojí za to, aby bol zdieľaný.

Zdroj: SATU

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

CONNEX

Komunitný **MANUÁL** PRE INTEGRÁCIU

Tak začnime

Zostaňte v kontakte – pre ďalšie zdroje a novinky
o budúcich iniciatívach navštívte naše webové stránky

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

CONNEX

Co-funded by
the European Union

SATU
saame tuttavaks

